

Izjava o zainteresovanosti

(Od strane konsultanta kao odgovor na zahtev za interesovanje koji je izdao
klijent)

Za

**Nacionalne konsultante za pripremu Lokalnih strategija za
prilagođavanje klimatskim promenama (LCAS) i podršku
implementaciji SHARP+ alata (Samoevaluacija i holistička procena
otpornosti na klimatske promene)**

REF. br. GORA/C2/S/02

Datum izdanja: 19.09.2025.

Uputstvo za konsultante¹

Naziv angažmana: Nacionalni konsultanti za vođenje pripreme lokalnih strategija prilagođavanja klimatskim promjenama (LCAS) i podršku implementaciji SHARP+ (Samoprocjena i holistička procjena otpornosti na klimatske promjene) – 5 konsultantskih pozicija

Referentni broj: GORA/C2/S/02

Vlada Crne Gore je, uz podršku Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede (IFAD), na 40. sjednici Odbora Fonda za adaptaciju (AF) aplicirala sa projektom Adaptacija na klimatske promjene i povećanje otpornosti u crnogorskim planinskim područjima (*Gora*) za grant u iznosu od 10.000.000 USD. Projekat je odobren 5. jula 2023. godine, a sporazum o finansiranju između IFAD-a i AF-a potpisan je 12. marta 2024. godine. Prema sporazumu, implementaciono tijelo je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV), koje namjerava da dio sredstava usmjeri za angažovanje **Nacionalnih konsultanata za pripremu lokalnih strategija prilagođavanja klimatskim promjenama (LCAS) i podršku implementaciji SHARP+ alata (Samoprocjena i holistička procjena otpornosti na klimatske promjene).**

Korišćenje bilo kog IFAD finansiranja podliježe odobrenju IFAD-a, u skladu sa odredbama i uslovima sporazuma o finansiranju, kao i IFAD-ovim pravilima, politikama i procedurama. IFAD i njegovi službenici, agenti i zaposleni biće zaštićeni od i protiv svih tužbi, postupaka, zahtjeva, potraživanja, gubitaka i obaveza bilo koje vrste ili prirode koje je pokrenula bilo koja strana u vezi sa projektom GORA. Konsultantske usluge („Usluge“) uključuju angažovanje **Nacionalnih konsultanata za vođenje pripreme lokalnih strategija prilagođavanja klimatskim promjenama (LCAS) i podršku implementaciji SHARP+ (Samoprocjena i holistička procjena otpornosti na klimatske promjene).**

Ovaj Zahtjev za iskazivanje interesovanja (REOI) prati opšte obavještenje o javnom pozivu na web-sajtu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Pažnju zainteresovanih konsultanata je skreće se na IFAD-ovu politiku o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i na revidovanu Politiku o sprječavanju prevare i korupcije u svojim aktivnostima i operacijama. Ove politike definišu zabranjene prakse. IFAD je takođe posvećen osiguravanju bezbjednog radnog okruženja, uključujući zaštitu od seksualnog uznemiravanja, eksploatacije i zloupotrebe (SEA), kako je detaljno navedeno u IFAD-ovoj politici o sprječavanju i reagovanju na SEA. Pristupom ovom dokumentu, konsultanti potvrđuju da su pročitali, razumjeli i saglasili se sa IFAD-ovom Politikom privatnosti.

Zainteresovani konsultanti neće imati nikakav stvarni, potencijalni ili razumno uočeni sukob diskvalifikovani, osim ako Fond eksplicitno ne odluči drugačije. Smatra se da konsultanti imaju sukob interesa ako a) imaju odnos koji im pruža neprikladne ili neotkrivene informacije o ili utiču na proces selekcije i izvršenja interesa. Konsultanti sa stvarnim, potencijalnim ili razumno uočenim sukobom interesa biće ugovora, ili b) imaju poslovni ili porodični odnos sa članom upravnog odbora naručilaca ili njegovog osoblja, Fonda ili njegovog osoblja, ili bilo kog drugog pojedinca koji je bio, bio ili bi razumno mogao biti direktno ili indirektno uključen u bilo koji deo (i) pripreme REOI, (ii) proces selekcije za ovo angazovanje, ili (iii) izvršenje ugovora. Konsultanti imaju stalnu obavezu da otkriju

svaku situaciju stvarnog, potencijalnog ili razumno uočenog sukoba interesa tokom pripreme EOI, procesa selekcije ili izvršenja ugovora. Nepropisno objelodanjivanje bilo koje od navedenih situacija može dovesti do odgovarajućih radnji, uključujući diskvalifikaciju konsultanta, raskid ugovora i bilo koje druge po potrebi u skladu sa Politikom IFAD-a o sprečavanju prevara i korupcije u njegovim projektima i operacijama.

Sljedeća pravila o sukobu interesa primjenjuju se na angažovanje vladinog i naručioca:

(a) Nijedan član upravnog tijela naručioca ili sadašnje osoblje naručioca (bilo da rade puno radno vrijeme, skraćeno radno vrijeme, plaćeno ili neplaćeno, na odsustvu, itd.) ne smije biti predložen ili raditi kao ili u ime bilo kog konsultanta.

(b) Nijedan sadašnji državni službenik ne smije raditi kao konsultant ili kao osoblje unutar svojih ministarstava, odjeljenja ili agencija.

(c) Angažovanje bivših službenika naručioca ili vlade za obavljanje usluga za svoja bivša ministarstva, odjeljenja ili agencije je prihvatljivo pod uslovom da ne postoji sukob interesa. Ako je predložen državni službenik, on mora imati pisanu potvrdu o odsustvu ili ostavci.

(d) Ako konsultant predloži bilo kog državnog službenika kao osoblje u svom tehničkom prijedlogu, takvo osoblje mora imati pisanu potvrdu od vlade kojom se potvrđuje da: (i) će biti na neplaćenom odsustvu od datuma podnošenja zvaničnog prijedloga i ostaće na neplaćenom odsustvu do kraja svog zaposlenja kod konsultanta i da im je dozvoljeno da rade puno radno vrijeme van svoje prethodne službene pozicije; ili (ii) će podnijeti ostavku ili otići u penziju iz državne službe na dan dodjele ugovora ili prije tog datuma. Ni pod kojim okolnostima pojedinci opisani u (i) i (ii) neće biti odgovorni za odobravanje izvršenja ovog ugovora. Takvu potvrdu konsultant dostavlja naručiocu kao dio svog tehničkog prijedloga.

(e) U slučaju da konsultant želi da angažuje usluge bilo koje osobe koja je napustila naručioca manje od dvanaest (12) mjeseci od datuma ovog RFP-a, mora dobiti pismenu "saglasnost" od naručioca za uključivanje takve osobe, prije nego što konsultant podnese svoj prijedlog.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede poziva kvalifikovane individualne konsultante ("Konsultante") da iskažu svoj interes za pružanje konsultantskih usluga za pripremu **Lokalnih strategija prilagođavanja klimatskim promjenama (LCAS) i podršku implementaciji SHARP+ (Samoprocjena i holistička procjena otpornosti na klimatske promjene)**.

Zainteresovani konsultanti treba da dostave informacije koje pokazuju da imaju potrebne kvalifikacije i relevantno iskustvo za obavljanje usluga u vidu **biografije (CV)**. Konsultant će biti izabran u skladu sa metodom **Izbora individualnog konsultanta (ICS)** navedenom u IFAD-ovom Priručniku o nabavkama za projekte, kojem se može pristupiti na web-sajtu IFAD-a na adresi **www.ifad.org/project-procurement**.

[1] Ovaj dokument se odnosi na zakonski osnovane konsultantske firme kao „konsultant“

Stavka	Kriterijum	Poeni
1.	Relevantno iskustvo	
1.1.	Minimum pet godina relevantnog profesionalnog iskustva u otpornosti na klimatske promjene, poljoprivredi, održivom upravljanju zemljištem, zaštiti životne sredine, upravljanju prirodnim resursima, ruralnom razvoju ili bilo kojoj drugoj srodnoj oblasti.	50
1.2.	Visoko univerzitetsko obrazovanje u oblasti poljoprivrede, prirodnih nauka, studija životne sredine, ekonomije ili bilo kojoj drugoj srodnoj oblasti sa dokazanim prethodnim iskustvom u analizi klimatskih promjena, učešću u pripremi lokalnih strategija prilagođavanja, itd.	10
1.3.	Iskustvo u prikupljanju podataka, sprovođenju anketa i statističkoj analizi, po mogućnosti u projektima ruralnog razvoja ili projektima zaštite životne sredine.	25
1.4.	Snažno iskustvo u olakšavanju participativnih procesa na terenu.	15
	Ukupno poena	100

Proces se sprovodi putem procedure **Iskazivanja interesa (Expression of Interest – EOI)**. Pojedinci podnose svoje biografije (CV) i potrebnu dokumentaciju kao odgovor na javno objavljen Zahtjev za iskazivanje interesa (REOI), koji se naknadno ocjenjuju.

Samo prvoplasirani individualni konsultant biće pozvan da podnese kombinovani tehnički (uključujući predloženu metodologiju za zadatak) i finansijski prijedlog, o kojem će se zatim pregovarati sa naručiocem.

Konačna odluka o izboru prvoplasiranog konsultanta biće objavljena nakon dobijanja konačne saglasnosti IFAD-a.

Svaki zahtjev za pojašnjenje ovog REOI mora biti poslat e-mailom na niže navedenu adresu najkasnije do 12:00 časova 26.09.2025., po lokalnom vremenu. Naručilac će dostaviti odgovore na sve zahtjeve za pojašnjenje do 12:00 časova 30.09.2025., po lokalnom vremenu.

Iskazi interesa moraju biti podnijeti u pisanoj formi zajedno sa svom pratećom dokumentacijom koja dokazuje profesionalno iskustvo i moraju biti dostavljeni u zatvorenoj koverti.

Uz prijavu se moraju priložiti sljedeći dokumenti:

- a) Ovjereni kopiji uvjerenja o crnogorskom državljanstvu (ne starija od šest mjeseci)
- b) Ovjereni kopiji univerzitetske diplome
- c) Potvrda ili sertifikat od poslodavca kod kojeg je konsultant radio ili radi kao dokaz relevantnog radnog iskustva nakon sticanja univerzitetske diplome (Potvrda/sertifikat treba da sadrži podatke o poslovima koje je konsultant obavljao; naziv posla, da li su poslovi zahtijevali univerzitetsku diplomu, koliko dugo je konsultant obavljao navedene poslove, opis poslova i jasno naznačen period radnog angažovanja na tim zadacima);

d) Biografija (CV) na engleskom i lokalnom jeziku.

NAPOMENA: Ovjerene kopije dokumenata nemaju ograničen rok važenja, pod uslovom da dokumenti čije su kopije ovjerene nemaju naveden rok važenja.

Iskazi interesa, zajedno sa pratećom dokumentacijom, treba da budu dostavljeni na niže navedenu adresu najkasnije do **14:00h, 02.10.2025.**, po lokalnom vremenu. Nepotpune, zakašnjele prijave, kao i prijave konsultanata koji ne ispunjavaju uslove ovog oglasa, neće biti razmatrane. Bez obzira na način slanja dokumentacije, ista mora biti zaprimljena (arhivirana) kod ugovornog organa (MPŠV) do isteka krajnjeg roka za dostavu dokumentacije (14:00h, 02.10.2025. po lokalnom vremenu).

Iskazi interesa, zajedno sa pratećom dokumentacijom, biće dostavljeni u zatvorenoj koverti sa jasnom naznakom: „Prijava za **Nacionalne konsultante za vođenje pripreme lokalnih strategija prilagođavanja klimatskim promjenama (LCAS) i podršku implementaciji SHARP+ (Samoprocjena i holistička procjena otpornosti na klimatske promjene), u okviru projekta GORA. Referentni broj: GORA/C2/S/02**“. Koverta se otvara u prisustvu imenovane Komisije.

Dostaviti na adresu:

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Ulica: Rimski trg 46

Naziv projekta: „Adaptacija na klimatske promjene i povećanje otpornosti u crnogorskim planinskim područjima (Gora/Projekat)“

e-mail adresa za dodatne informacije: ljiljana.lutovac@mpsv.gov.me

Preliminarne specifikacije zadataka (ToR)

Nacionalni konsultanti za pripremu Lokalnih strategija prilagođavanja klimatskim promjenama (LCAS) i podršku implementaciji SHARP+ (Samoprocjena i holistička procjena otpornosti na klimatske promjene)

Pozadina:

Projekat GORA ima za cilj da poveća otpornost ekosistema i sredstava za život malih poljoprivrednika u sjevernoj Crnoj Gori na uticaje klimatskih promjena, promovišući usvajanje održivih i klimatski otpornih tehnologija i praksi. Njegov cilj je smanjenje ranjivosti sredstava za život i ekosistema na klimatske promjene, što se postiže kroz tri ishoda: (i) poboljšanje otpornosti sredstava za život malih poljoprivrednika, (ii) jačanje otpornosti ekosistema i infrastrukture, i (iii) integrisanje adaptivnih strategija u opštinske i nacionalne politike.

U okviru svoje prve komponente, projekat će okupiti zainteresovane strane u lancu vrijednosti, povećavajući društveni kapital i konačno podržavajući stabilan pristup tržištu. Proces ruralnog klasterisanja fokusira se na identifikaciju prepreka za razvoj ciljanih lanaca vrijednosti, uključujući povezivanje proizvođača i kupaca, čime se olakšava pristup tržištima. Projekat ima za cilj da podrži konsolidaciju i formiranje 22 klastera lanca vrijednosti. Projekat posebno cilja na: (i) ranjive poljoprivrednike koji se bave polu-egzistencijalnom poljoprivredom (domaćinstva ispod praga za već postojeće subvencije od Vlade Crne Gore, sa ograničenim vlasništvom nad zemljom i imovinom); (ii) komercijalne i ekonomski aktivne male poljoprivrednike; i (iii) male i srednje preduzetnike u privatnom sektoru duž lokalnih lanaca vrijednosti, ukoliko su u mogućnosti da poboljšaju pristup uslugama i tržištima za male poljoprivrednike.

U okviru svoje druge komponente, projekat će uključiti sve lokalne zainteresovane strane u kolektivno mapiranje ključnih klimatskih ranjivosti lokalnog pejzaža kroz integrisani pristup upravljanju pejzažom, što će dovesti do poboljšane otpornosti ekosistema i infrastrukturnih sredstava (Ishod 2). Ovo participativno mapiranje će posebno obratiti pažnju na perspektive žena, omladine i manjina o lokalnom pejzažu. Rezultujuće **Lokalne strategije prilagođavanja klimatskim promjenama (LCAS)** će naglasiti prioritetne oblasti za otporne investicije koje štite i pejzaž i sredstva za život.

Priprema LCAS će se zasnivati na participativnom procesu mapiranja, oslanjajući se na podatke generisane kroz GIS brzu analizu ranjivosti i rezultate SHARP+ istraživanja (vidi dolje) kako bi se procijenile ranjivosti i prioritetizovale intervencije. **Samoprocjena i holistička procjena klimatske otpornosti poljoprivrednika i stočara (SHARP+)** je alat koji je razvio FAO i koristi se u više od 45 zemalja za procjenu klimatske otpornosti poljoprivrednika i stočara na nivou domaćinstva i zajednice.

SHARP+ istraživanja, sprovedena sa 700 poljoprivrednih domaćinstava i uz pomoć obučених lokalnih anketara, informisaće participativno mapiranje i olakšati razvoj lokalizovanih klimatskih strategija. SHARP+ upitnik se trenutno revidira i prilagođava kako bi odražavao crnogorski kontekst i prioritete GORA projekta i strategiju implementacije. Kroz SHARP+ procjenu, strategije prilagođavanja biće usidrene u fizičkim realnostima zajednica, podstičući konsenzus zainteresovanih strana i podržavajući investicije u otpornu infrastrukturu. Nakon razvoja strategije, periodični sastanci zainteresovanih strana

baviće se identifikovanim ranjivostima, podsticati osnaživanje zajednice i ohrabrivati kolektivnu akciju koristeći lokalne resurse. Napredak će se pratiti kroz participativnu evaluaciju, uključujući alate za refleksiju i naknadno SHARP+ istraživanje u posljednjoj godini kako bi se procijenila poboljšanja u otpornosti.

U okviru ovog konsultantskog angažmana, stručnjak će: (i) podržati implementaciju SHARP+ istraživanja (prilagođavanje istraživanja, obuka anketara, izvještavanje i komunikacija SHARP+ rezultata); (ii) doprinijeti analizi SHARP+ podataka u saradnji sa timom FAO i njihovu konsolidaciju na nivou klastera; (iii) animirati LCAS participativni proces na nivou klastera; i (iv) podržati konsolidaciju ishoda u LCAS dokumente.

Dužnosti i odgovornosti:

Primarni cilj ovog konsultantskog angažmana je pružanje stručne podrške Jedinici za koordinaciju projekta (PCU) u analizi i konsolidaciji rezultata SHARP+ istraživanja na nivou klastera, te olakšavanje participativnog procesa za razvoj i konsolidaciju Lokalnih strategija prilagođavanja klimatskim promjenama (LCAS) u ciljanim planinskim zajednicama. Ovo će osigurati da naponi na prilagođavanju budu vođeni zajednicom, osjetljivi na rodnu i starosnu dinamiku, i usklađeni sa opštim ciljevima projekta u pogledu klimatske otpornosti.

Konsultant će:

Za SHARP+ istraživanja:

- Pregledati i prilagoditi SHARP upitnike nacionalnom kontekstu, u koordinaciji sa tehničkim osobljem FAO i PCU.
- Održati sastanak sa PCU i Službom za savjetodavne poslove na terenu.
- Podržati implementaciju SHARP+ alata za procjenu otpornosti u okviru projekta "Prilagođavanje klimatskim promjenama i otpornost u crnogorskim planinskim područjima - GORA" u saradnji sa timom FAO SHARP+.
- Nadgledati i podržavati proces prikupljanja podataka.
- Podržati analizu podataka na SHARP+ kontrolnoj tabli.
- Doprinijeti pisanju sveobuhvatnih izvještaja za svaki klaster, u saradnji sa timom FAO.
- Olakšati širenje rezultata na nivou svakog klastera.

Konkretnije, radeći u bliskoj saradnji sa stručnjakom za životnu sredinu i klimu u PCU, regionalnim koordinatorima, teritorijalnim stručnjacima, savjetodavcima i timom FAO, Nacionalni konsultant će:

- Podržati prilagođavanje SHARP+ upitnika lokalnom kontekstu i specifičnostima projekta, uključujući prevođenje i reviziju konačne verzije.
- Učestvovati u obuci za SHARP+: prisustvovati i aktivno učestvovati u početnoj obuci o sprovođenju SHARP+ istraživanja, koju vodi stručnjak FAO.
- Pomoći u osiguravanju da uzorkovanje prioritetizuje učesnike klastera, uzimajući u obzir kriterijume raznolikosti (pol, starosne grupe, etničke/vjerske manjine, veličina domaćinstva, vrsta sredstava za život, nivoi prihoda) i prostornu distribuciju unutar teritorije.
- Podržati implementaciju istraživanja: pružiti podršku stručnjaku za životnu sredinu i klimu, regionalnim koordinatorima i teritorijalnim stručnjacima u organizovanju i potencijalnom

sp provođenju SHARP+ istraživanja unutar svakog klastera (30-35 intervju po klasteru, ukupno 700 intervju).

- Podržati analizu SHARP+ podataka, koju vodi tim FAO, i konsolidovati prikupljene SHARP+ podatke iz svakog od 22 klastera.
- Sarađivati sa timom PCU i stručnjakom(cima) FAO radi tumačenja rezultata, identifikujući ključne pokretače i prepreke za klimatsku otpornost na nivou domaćinstva i zajednice.
- Pripremiti kratak izvještaj i prezentaciju agregiranih rezultata za svaki klaster. Ovo će naglasiti ranjive i otporne aspekte domaćinstava/agro-pastoralnih sistema i biti predstavljeno učesnicima kao dio procesa mapiranja lokalne klimatske ranjivosti (takođe vidi dolje).
- Pomoći FAO i službeniku za praćenje i evaluaciju (M&E) u PCU u analizi rezultata ovih završnih istraživanja kako bi se procijenila povećana klimatska otpornost zainteresovanih strana u projektnom području.

Za pripremu LCAS: Biće organizovan niz kolektivnih diskusija sa zajednicama, koristeći povećani društveni kapital koji donosi ruralno klasterisanje kako bi se osiguralo šire učešće svih lokalnih zainteresovanih strana. Učesnicima će biti predstavljeni: (i) naučni podaci koji predstavljaju klimatske rizike (razrađeni u okviru GIS brze analize ranjivosti), (ii) rezultati SHARP+ istraživanja, s ciljem ekstrapolacije procijenjene ranjivosti na nivou poljoprivrednog sistema na širi nivo pejzaža i procjene faktora koji utiču na raznolikost rezultata među proizvođačima; i (iii) rezultati detaljnih lokalnih konsultacija. Strategije će takođe biti informisane rodnom analizom i analizom omladine, podržane od strane specijaliste za rodnu ravnopravnost i omladinu, primjenjujući intersekcionalni pristup i istražujući uloge i odnose između ljudi različitog pola, kao i specifične mogućnosti, prepreke i moć donošenja odluka specifične za pol i omladinu. Sa ovim znanjem, intervencije otporne na klimu mogu se planirati i implementirati na načine koji prepoznaju rodne i starosne uloge i dinamiku, dok se istovremeno bore protiv diskriminatornih normi i praksi.

- Sarađivati sa stručnjakom za životnu sredinu i klimu radi definisanja i usavršavanja metodologije za angažovanje zainteresovanih strana i proces planiranja LCAS. Ovo će uključivati izradu nacrtu okvira za LCAS dokument.
- Pod vođstvom stručnjaka za životnu sredinu i klimu, konsolidovati sve prikupljene podatke (rezultate SHARP+, podatke iz GIS brze analize, detaljne konsultacije, analizu roda i omladine, i participativne prioritete) u sveobuhvatne Lokalne strategije prilagođavanja klimatskim promjenama (LCAS) za svaki klaster.
- Osigurati da svaka LCAS uključuje georeferencirane mape, naglašava ključne ranjivosti i prioritetizuje intervencije povezane sa: pastoralnim praksama (uključujući katune), upravljanjem šumama, održivim upravljanjem zemljištem, poboljšanim skladištenjem vode, otpornošću infrastrukture, raznolikošću na farmi.
- Osigurati da svaka LCAS pravilno odražava ishode rodne analize i analize omladine, i time odražava specifične potrebe i prioritete specifične za pol, omladinu i druge ranjive grupe.
- Izvršiti brzu procjenu potencijalnih ekoloških i socijalnih rizika povezanih sa svakom LCAS, koristeći priloženi "indikativni format za ESI skrining" (Dodatak 1 iz Aneksa 1).
- Na osnovu skrininga, identifikovati potencijalne ekološke i/ili socijalne rizike prema 15 principa Fonda za adaptaciju za životnu sredinu i socijalne uslove, i preporučiti specifične mjere ublažavanja.
- Tamo gdje su potrebne mjere ublažavanja, predložiti kratak ESMP zasnovan na "indikativnom formatu" (Dodatak 2 iz Aneksa 1), koji će opisati: mjere ublažavanja, njihov raspored implementacije, odgovornost za implementaciju, i parametre praćenja, učestalost i odgovornost.

- Podržati proces za prezentaciju, diskusiju, izmjenu i validaciju LCAS na nivou klastera.

Uslovi:

- Visoko univerzitetsko obrazovanje u oblasti poljoprivrede, prirodnih nauka, studija životne sredine, ekonomije ili bilo kojoj drugoj srodnoj oblasti sa dokazanim prethodnim iskustvom u analizi klimatskih promjena, učešću u pripremi lokalnih strategija prilagođavanja, itd.
- Minimum pet godina relevantnog profesionalnog iskustva u otpornosti na klimatske promjene, poljoprivredi, održivom upravljanju zemljištem, zaštiti životne sredine, upravljanju prirodnim resursima, ruralnom razvoju ili bilo kojoj drugoj srodnoj oblasti.
- Poželjno iskustvo u prikupljanju podataka, sprovođenju anketa i statističkoj analizi, po mogućnosti u projektima ruralnog razvoja ili projektima zaštite životne sredine.
- Snažno iskustvo u olakšavanju participativnih procesa na terenu.
- Radno poznavanje engleskog jezika.

Kriterijumi za selekciju:

- Poželjno je radno iskustvo u Crnoj Gori, posebno na terenskim pozicijama.
- Obim i relevantnost radnog iskustva u vezi sa normativnim i tehničkim radom na poljoprivredi, održivom upravljanju zemljištem, životnoj sredini, upravljanju prirodnim resursima, ruralnom razvoju ili bilo kojoj drugoj srodnoj oblasti.
- Poznavanje lokalnih poljoprivrednih sistema i ruralnih sredstava za život.
- Dokazana sposobnost pisanja tehničkih izvještaja i dokumenata.
- Dokazana sposobnost kao facilitator.
- Dokazana sposobnost ostvarivanja rezultata u zadatim rokovima.

Dodatne kvalifikacije:

- Dokazano iskustvo u radu sa kvantitativnim i kvalitativnim podacima, sa snažnom sposobnošću tumačenja analitičkih rezultata i njihovog povezivanja sa lokalnim kontekstom.
- Iskustvo u olakšavanju diskusija na nivou zajednice ili angažovanja zainteresovanih strana je velika prednost.
- Poznavanje koncepata klimatske otpornosti i poljoprivrednih konteksta u Crnoj Gori.

Period isporuke i izvještavanje:

- Očekuje se da će konsultantski angažman obuhvatiti prosječno 10 radnih dana po klasteru, za ukupno 22 klastera, pri čemu će svaki konsultant raditi sa 4 do 5 klastera (što će biti određeno na osnovu finalizovane metodologije i specifičnih potreba klastera). Rad će biti faziran u skladu sa planom implementacije projekta, sa prvom grupom klastera predviđenom za Q4 2025. Specifični rokovi za svaki klaster biće dogovoreni nakon ugovaranja.
- Nacionalni konsultant će direktno izvještavati Koordinatora projekta GORA PCU, regionalne koordinate, stručnjaka za životnu sredinu i klimu i službenika za praćenje i evaluaciju.

Dodatak 1 - Indikativni format ESI skrininga za specifične projektne aktivnosti

1. Opis aktivnosti

- 1.1 Opis predložene aktivnosti (npr. klasterisanje lanca vrijednosti)
- 1.2 Mape izloženosti riziku projektnih intervencijskih zona (slivova) i dijagrami međusobne povezanosti zainteresovanih strana u projektu (gdje je primjenjivo)
- 1.3 Teritorije obuhvaćene ekonomskim podsticajem (klasteri, bolja pristupačnost)
- 1.4 Područja pejzaža za koja je intervencija poboljšala otpornost na klimatske rizike
- 1.5 Socio-demografski opis naselja koja će biti obuhvaćena aktivnošću i koja mogu biti pogođena

2. Početno stanje

- 2.1 Opis postojećeg ekološkog i socijalnog stanja
- 2.2 Mape i drugi prikupljeni podaci

3. Ekološki uticaji i rizici

Skrining će se sprovesti u smislu (a) Direktnih ekoloških rizika; (b) Direktnih ekoloških uticaja; (c) Indirektnih ekoloških rizika; i (d) Indirektnih ekoloških uticaja na sljedeća pitanja:

ESP1: Usklađenost sa zakonom

ESP2: Zaštita prirodnih staništa

ESP10: Očuvanje biološke raznolikosti

ESP11: Klimatske promjene

ESP12: Prevencija zagađenja i efikasnost resursa

ESP13: Javno zdravlje

ESP14: Fizička i kulturna baština

ESP15: Očuvanje zemljišta i tla

4. Socijalni uticaji i rizici

Skrining će se sprovesti u smislu (a) Direktnih socijalnih rizika; (b) Direktnih socijalnih uticaja; (c) Indirektnih socijalnih rizika; i (d) Indirektnih socijalnih uticaja na sljedeća pitanja:

ESP1: Usklađenost sa zakonom

ESP2: Pristup i jednakost

ESP3: Marginalizovane i ranjive grupe

ESP4: Ljudska prava

ESP5: Rodna jednakost i osnaživanje žena

ESP6: Osnovna radna prava

ESP8: Nehotično preseljenje

ESP13: Javno zdravlje

ESP14: Fizička i kulturna baština

5. Analiza alternativa

Opis alternativa koje su identifikovane i njihov skrining u smislu:

- (a) Direktnih i indirektnih ekoloških i socijalnih uticaja
- (b) Mogućnosti za poboljšanje ekoloških i socijalnih koristi

6. Preporuke za opcije upravljanja rizikom u smislu:

- (i) Sprječavanja rizika
- (ii) Izbjegavanja rizika
- (iii) Ublažavanja rizika
- (iv) Prenosa rizika
- (v) Apsorpcije rizika

6. Napomena o procesu za pripremu ESI skrininga

- 6.1 Održane konsultacije sa različitim zainteresovanim stranama u zajednici
- 6.2 Održane konsultacije sa ženama i omladinom
- 6.3 Održane konsultacije sa predstavnicima naselja
- 6.4 Održane konsultacije sa relevantnim opštinskim organima i službama

Dodatak 2 - Indikativni format ESMP-a za specifične projektne aktivnosti

1. Plan upravljanja

Ekološki i socijalni skrining rizika	Mjere ublažavanja	Raspored implementacije mjera ublažavanja	Odgovornost za izvršenje mjere ublažavanja
Usklađenost sa zakonom, prostornim planovima i drugim zaštitnim šemama (ESP1)			
Pristup i jednakost (ESP2)			
Marginalizovane i ranjive grupe (ESP3)			
Ljudska prava (ESP4)			
Rodna jednakost i osnaživanje žena (ESP5)			
Osnovna radna prava (ESP6)			
Etnička raznolikost (ESP7)			
Nehotično preseljenje (ESP8)			
Zaštita prirodnih staništa (ESP9)			
Očuvanje biološke raznolikosti (ESP10)			
Klimatske promjene (ESP11)			
Prevenција zagađenja i efikasnost resursa (ESP12)			
Ljudsko zdravlje (ESP13)			
Fizička i kulturna baština (ESP14)			
Očuvanje zemljišta i tla (ESP15)			

2. Konsultacije i javno objavljivanje

Plan za konsultacije i javno objavljivanje ESMP-a biće zabilježen ovdje. Plan će se odnositi na:

- (a) Konsultacije za pripremu i implementaciju ESMP-a
- (b) Konsultacije sa ženama iz naselja
- (c) Obavješćavanje naselja kada će se aktivnosti implementirati
- (d) Objavljivanje izvještaja o praćenju i izvještaja o završetku podprojekta

3. Plan praćenja

Plan praćenja će se sastojati od parametara za praćenje i učestalosti sa kojom će se praćenje sprovoditi. Procedure evidentiranja i izvještavanja takođe će činiti dio plana praćenja.

Ekološki i socijalni skrining rizika	Parametar koji se prati	Odgovornost za praćenje	Evidentiranje i učestalost
Usklađenost sa zakonom i prostornim planom (ESP1)			
Pristup i jednakost (ESP2)			
Marginalizovane i ranjive grupe (ESP3)			
Ljudska prava (ESP4)			
Rodna jednakost i osnaživanje žena (ESP5)			
Osnovna radna prava (ESP6)			
Etnička raznolikost (ESP7)			
Nehotično preseljenje (ESP8)			
Zaštita prirodnih staništa (ESP9)			
Očuvanje biološke raznolikosti (ESP10)			
Klimatske promjene (ESP11)			
Prevenција zagađenja i efikasnost resursa (ESP12)			
Ljudsko zdravlje (ESP13)			
Fizička i kulturna baština (ESP14)			
Očuvanje zemljišta i tla (ESP15)			

4. Eksterna revizija i verifikacija

4.1 Sprovođenje ekološke revizije (supervizijske misije IFAD-a) 4.2 Sprovođenje socijalne revizije (supervizijske misije IFAD-a) 4.3 Procesi eksterne verifikacije (validacija ESMP-a od strane IFAD-a)

5. Izvještaj o završetku ESMP-a